

Vormingsonderwijs vs burgerschapsonderwijs

In deze korte tekst wordt uiteengezet wat de belangrijkste verschillen zijn tussen vormingsonderwijs en burgerschapsonderwijs. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het verschil in doelstelling en de verschillen in inhoud en vorm.

Vershil in doelstelling: persoonlijke vs maatschappelijke oriëntatie

Het belangrijkste verschil tussen de doelstelling van vormingsonderwijs en burgerschapsonderwijs is het verschil tussen de persoonlijke oriëntatie (vormingsonderwijs) en maatschappelijke oriëntatie (burgerschapsonderwijs). Vormingsonderwijs richt zich op het begeleiden van leerlingen vanuit een specifieke religie of levensbeschouwing door waarden, gebruiken en tradities over te dragen met als doel dat leerlingen zich religieus of levensbeschouwelijk ontwikkelen. Religieuze of levensbeschouwelijke vorming van het individu is hiermee het voornaamste doel van vormingsonderwijs.

Burgerschapsonderwijs richt zich daarentegen op het voorbereiden van burgers op hun actieve en respectvolle deelname aan een democratische samenleving. Alle scholen moeten dit doen door in hun curriculum aandacht te besteden aan kennis over de democratische rechtsstaat, de democratische basiswaarden, rechten en plichten en het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. Burgerschapsonderwijs kent hiermee geen persoonlijke oriëntatie maar een maatschappelijke.

Vershil in inhoud en vorm

Existentiële vragen vs samenlevingsvraagstukken

Vormingsonderwijs richt zich onder andere op de ontwikkeling van het mens- en wereldbeeld en existentiële vragen die gericht zijn op de diepere betekenis van het leven. Vragen over de zin van het leven, sterfelijkheid en eindigheid en andere thema's gericht op persoonlijke betekenisgeving. Burgerschapsonderwijs richt zich daarentegen op samenlevingsvraagstukken waarbij het gaat om het leren samenleven in en met een gemeenschap die gekenmerkt wordt door diversiteit en democratische waarden, regels en plichten.

Facultatief vs verplicht

Burgerschapsonderwijs moet toegankelijk zijn voor leerlingen van alle achtergronden en overtuigingen. Alle leerlingen van school dienen hetzelfde aanbod te krijgen. Vormingsonderwijs is echter facultatief en uitsluitend voor leerlingen van wie de ouders het aanvragen. Als vormingsonderwijs gelijkgesteld zou zijn aan burgerschapsonderwijs zou dit betekenen dat het aan alle leerlingen zou moeten worden aangeboden.

Centrum voor Vormingsonderwijs

Bezoekadres
Joseph Haydnlaan 2a
3533 AE Utrecht
info@vormingsonderwijs.nl
030 - 760 4800

Postadres
Postbus 40282
3504 AB Utrecht

www.vormingsonderwijs.nl

**vormings
onderwijs**

Religieuze en levensbeschouwelijke eigenheid vs neutraliteit

Bij vormingsonderwijs worden leerlingen begeleid vanuit een religieuze en levensbeschouwelijke traditie waarbij belevingen en verhalen ervoor zorgen dat de leerlingen religieus en levensbeschouwelijk gevormd worden.

Burgerschapsonderwijs kent geen politieke of levensbeschouwelijke inkleuring en moet politiek, religieus en levensbeschouwelijk neutraal worden aangeboden. Het ontwikkelen van leerlingen richting een specifieke politieke partij of religieus levensbeschouwelijke richting mag niet het uitgangspunt zijn van burgerschapsonderwijs.

Plaats in het curriculum en de rol van de (vak)leerkracht

Vormingsonderwijs vindt plaats, op verzoek van ouders, op specifieke momenten met een maximum van 40 uur per jaar en moet worden verzorgd door gecertificeerde leerkrachten die hiervoor een speciale opleiding hebben gevolgd.

Het bevorderen van actief burgerschap en sociale cohesie is een wettelijke eis die geldt voor alle scholen. Hierbij wordt bij burgerschap benadrukt dat het niet als apart vak moet worden aangeboden maar dat het integraal onderdeel uitmaakt van het curriculum. Burgerschap zit verweven in verschillende onderdelen en vakgebieden in het curriculum van de basisscholen (projecten, wereldoriëntatie, leerlingparticipatie, etc.). Er zijn geen eisen aan het maximum of minimum aantal uren dat aan burgerschapsonderwijs moet worden besteed. Alle leerkrachten dienen in staat te zijn om aandacht te besteden aan burgerschapsonderwijs. Aangezien het gaat om een wettelijke taak ziet de inspectie van het onderwijs middels kwaliteitsstandaarden in het onderzoekskader toe op de kwaliteit van burgerschapsonderwijs.